

Nro. 6.

A' FELS. AUSTR. CSASZÁR, ES AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

Indült Bétsből, Kedden September 26-dik napján,
1809-ik esztendőben.

Weszfália Ország.

A' múlt tavaszkor a' tudományoknak nagy
karával meg halálozott Müller János helyett
Leist Westfaliai Status Tanátsost tette Jeromos
Király az uralkodása alatt lévő főbb és alsóbb os-
koláknak, és az ifjuság nevelésének fő igazgatój-
vá. Ennek, tudniillik Müller Jánosnak mint
igen nagy historiografusnak halála nagy kárára esett
a' tudományoknak. Melly fáradhatatlan munkásságu
férfiú lett légyen ő, abból is ki tettzik, hogy ő
szokott dolgai mellett, 1800 darab könyvet olvasott
el'életében, még pedig úgy, hogy azokból a' neve-
zetesebb dolgokatis ki jegyzette, és olly boldog em-
lékeztető tehetséggel bírt, hogy egy dolgot két-

tzer ki nem irt, mindenről jól meg emlékezett. Hazajában Schaffhausenben az alsóbb és főbb iskolákat el végezvén, Berlinbe ment, és néhai II. Fridrik Király uralkodása alatt az oda való Frantzia Gymnasiumban egy darabig Professorságot visélt, onnan Moguntziai, onnan Austriai, innén ismet Pruffziai szolgálatba állott, a' hol a' biza-
tott reája, hogy a' nevezett nagy Királynak életét írja le. Hozzá is kezdett, de a' Jénai szterentsétlen ütöközet után a' Napoleon Császár hivatalára elsöben Párisba, onnan Kaffzelbe ment, a' hol, a' mint fellyebb meg mondtam, Westfáliai Kir. Status Tanátsossá, és nagy fizetés mellett azon Országbeli Universitásoknak, 's Oskoláknak fő Directorává tétett. Munkás életének 57-ik esztendejében múlt ki e' világból.

Ennek a' meghólt nagy tudosnak válogatott könyvekből álló szép könyvtára a' múlt hólnapban Kaffzelből Schaffhausenbe vitetett. Halála előtt kevés hetekkel irt testamentumát következőképen rekefztette bé: Legyetek jó egeességben kedves ötsém és hugom! Maradj békességben kedves Hazám, szivemnek gyönyörüsége 's ditsössége, a' mi atyáinknak Istene adjon tenéked szabadságot és békességet. Az emberi nemzetnek historiáját, kezdettől fogva a' mi időnkig szándékoztam le írni, de elenyézfett azon életem. Kedves barátim, engedjétek meg, hogy az én lelkemnek végső akaratja bé tellyesedjen.“

A' Kaffzeli tudósítások szterént, nagyon örvendett a' Westfáliai Király, halván, hogy könnyű szterü lovas regementje, Spanyol Országban, a' Talavéai verekedésben magát vitezi bátorsággal visel-

te, és hogy azon seregek Oberstere magát mások felett meg különböztette.

Nagy Britannia.

Minthogy az Európai tengerre fekvő száraz Országoknak kikötőhelyeik a' Nagy Britanniai kereskedő hajók előtt egészen bé vannak zárva, és ezen okból semmi Ánglus portékáknak, miveknek, és Indiai terméseknek semmi keletek nintsen: arra való nézve, mind Angliában, mind Irlandiában vagy Hyberniában annyira rakásra gyült a' colonialis termés, hogy tellyességgel nem tudják a' kereskedők, mit mivellyenek avval, avagy mire fordítsák. A' nádméznek hafzna vételére nézve jónak találta a' fő Kormányfészék a' gabonából való palinkafőzést az egész Országban meg tilalmazni, 's a' helyett nádmézből főzetni a' pálinkát. Angliának több kerületiben az ökröket nádmézzel hizlallyák, 's annyira meg is hiznak, hogy a' marha hizlaltatás végett fel tett jutalmat mindenkor a' nádmézzel hizlalt ökrök nyerik el.

A' Bécsi Diariumnak September 19-ik napján költ 136.ik darabjában következő Londoni tudósítást olvasunk: „Az ide való kormányfészék, úgy mond, a' Zelandiában volt Ánglus hadi seregeknek fő vezerétől Lord Chatamtól ilyen tudósítást vett Batzból Augustus 29 ik napján: „Milord, vagy Nagyságos Uram! Uraságodnak 21.ik Augustusi irását fő Strázsamester Bradfort kezembe adta, mellynél fogva én az ő Kir. Felsege meg elégedését Eire. C o o t e Gen. Lajtinántnak, azoknak a' Ge-

nerálisoknak, 's több hadi tiszteknek, és truppoknak, a' kik Vliessinga ostromlásában jelen voltak, 's kiváltképen az ágyuzó seregbeli és indzinör-tiszteknek ki jelentettem. Egyízersmind arról is tudósítottam Uraságodat, hogy én most itt (Batzban) vagyok, és hogy szerentsésnek fogom magamat tartani, ha a' vezérlésem alatt lévő armádiának több előmeneteleiről is tudósíthatom Uraságodat. De kéntelen vagyok ki jelenteni, hogy a' minden felőlről jött bizonyos, sőt minden kétségen kívül lévő tudósítások szerént olly irtodztató hadi erőt gyűjtött öfzve az ellenség, hogy jelenlenni hiszem azon időpontját, mellyben a' nékem adatott rendelések engemet arra köteleznek, hogy a' kórmányom alatt lévő armádiát vissza húzzam, még abban az esetlen is, ha előre való menetelésben leszen."

„Még a' Walchereni szigetbe lett jövetelemkor hallottam, hogy minden pontokon nagy hadi erőt gyűjt öfzve az ellenség. Én azomban keves hitelt adtam ennek a' hirnek, 's eltökéllettem magamban, hogy feltett tzielom mellett megmaradjak mind addig, mig tökéletessen meg leszek arról győződve, hogy minden ezután teendő próbáim halzontalanok fognak lenni."

„Minden hiradások szerént Berg . op . Zoom, Bréda, Lilló, és Antwerpen közt van az ellenség a' Skaldis bal partyán lévő hadi néppel együtt, melly leg alább 35,000, sőt másoknak értelmek szerént még több ezer emberre is megyen. Nem tartom ugyan lehetetlenségnek a' szárazra való kilzállásnak eszközölhetését; de mivel Antverpiának ostrom alá való rekelztése, és el foglalása, melly leg főbb tzielja a' mi expeditónknak, a' jelenvaló környük-

állások közt tellyes lehetetlenség, ez a' kifzálás még azon esetre is, ha azt elfoglalhatnánk, semmi állandó háznot nem fzerzne minékünk, és a' mi hátralásunk sok fzeréntsétlenséget okozhatna minékünk.

„A' mi fzolgálatot tehetö hadi erönk, melly naponként mind inkább inkább kevesedik, allig menne 23,000 gyalog, és 2000 lovas emberre Ennyit vihetnek én ki a' tsatamezöre, ha a' Walchereni, s déli Bevelandi fzigeteknek örizetére, Berg op Zoomnak és Brédának fzemen leendő tartására, és a' mi egymással való egyességünknek bátorságossá való tételére nézve a' mi nagy ármádiánktól elegendö embert elfszakaszthatnánk. Mellyre nézve egy tekintettel is által láthattya Uraságod, hogy nekem keves eröm maradna arra, hogy Lillo, Livkenshoeck, és Antverpia ellen probát tehéssek, kiváltképen az utólsó ellen, melly a' leg jobb védelmezö állapotba van helyheztetve. Még ezt is hozzá kell tenni, hogy az ellenséges hajók, az oda való erősségben lévö ágyuknak védelmezések alá vitettek. Ezek közt a' környülállások közt által látom, hogy annak az ármádiának előmenetelét, mellynek vitézsége nagy reménységet nyújtott minékünk, sok akadályok f gják hátráltatni, következésképen kötelességem azt hozza magával, hogy az én próbatételeimet félbe szakassam. Mindenkör vigasztalásomra fog nekem fzolgálni ez, hogy én a' reám bizott ármádiának bátorságát, és az Eö Kir. Felsőge fegyverének ditsösségét gondolatlanúl koczkára nem tettem.”

„Egy más vigasztalásomra fzolgáló ok ez, hogy az ármádiának minden Generállajtnantjai, a' kikkel

én együtt tanátskoztam, velem egy értelemben vannak. Még azt is meg kell vallanom, hogy ebben az egészségtelen időszakaszban a' levegőnek következeit is nagyon érezzük, és hogy már is 3000-re megyen a' betegeknek száma. Feltettem magamban, hogy lassan lassan ebből a' szigetből kihúzzam magamat, hogy a' Walchereni szigetbe elegendő hadi erőt hagyok, annak hatalmunkban leendő megtartása végett. Erre nézve seregeimnek hátra lévő részét hajókra szállítom, és Eö Kir. Felsége további parancsolatjára azt készen fogom tartani. **V a g y o k C h a t a m.**"

A' Londoni Admiralitás, az az, tengeri dolgokra ügyelő Tanács is ezen tárgyra nézve hofszas tudósítást vett Sir Richard Strachan Admiraltól azon Bácszi szigétből, Augustus 27 ik napján, mellyből tsak a' következő tárgyak közöltettek a' Publicummal:

„Köteles vagyok Uraságtoknak jelenteni, hogy minekutánna minden linea hajoktól való lapos hajókat öfzve gyűjtöttem, és a' hajóseregnél minden intézeteket meg tettem volna a' szárazra való kiszállás végett, meg úntam, hogy Gróf Ch a t a m ö Uraságától tellyességgel semmi tudósítást nem vehettem. Végre Augustus 24 ikén ismét irtam Eö Uraságának. A' következett napon esett értesemre, hogy még akkor semmi végzést nem tett olly szin alatt, hogy az ellenség ereje nagyon nevededik, és hogy a' mi armadiánknál sok nyavalyák uralkodnak. Azt is hallottam, hogy a' Gróf a' Generál Stábnál lévő tiszteket a' velek való tanátskozás végett magához gyűjtötte. Augustus 20-ik napján reggel ismét irtam ö Uraságának, és magam is kiszállottam a' szá-

razra Keats Contreadmirállal együtt, hogy a' gyűlés helyére mehessenek."

„Ugy találtam, hogy mindnyájan egyező értelemben legyenek az eránt, hogy lehetetlenség volna Antverpia ellen háfzon reménységgel valamihez fogni, következendõ okokra nézve: mivel az idõ járása már el késett, mivel az ellenség ereje megnevedett, a' mi erõnk pedig a' sok nyavalyák miatt meg fogyott, mivel Lillonak és Livkenshoeknek elfoglaltatása az expeditiót nem szeréntsessiti, hanem ha Antverpiát is elfoglallyuk, hogy ezen erösség körül való föld egészen vízzel borittatott bé s. a. t. Ezek vóltak azok az indító okok, mellyek õket arra birták, hogy a' mi armádiánk azokat a' helyeket meg ne támadják. Részemrõl azoknak az erösségeknek elfoglaltatásokra való segitsegemet meg igirtem, 's azon végre minden szükséges rendeléseket is meg tettem. De minekutánna észre vettem volna, hogy az öfzve gyült Generálisok tanátskozásoknak tárgya egyedül a' hadi seregeket irányozza, Sir Keatsal együtt eltávoztam."

„Az ellenséges hajók, mellyek már 10 tengeri mértföldre vóltak Antverpián felül, a' vizen aláfele eveztek, és a' város szeme láttára, a' partok mellett, két linea hajon kívül meg állottak. Négy fregatok Lillohoz közelitettek. Számos ágyuzó hajók vasmatskákon állanak, ezeknek hátok megett 60 brigsek fél hóld formában vannak, mellyekre sok ágyuk és mozsárok hordattak. A' Lillo és Fridrik Henrik nevü erösségek közt lévõ ellenséges batteriák már készen vannak, mellyekre 10 ágyúk vonattak."

A' Morning Chronicle nevezetü Londoni Zsurnál így szól: „Az a' nagy expeditio, mely-

nél nagyobb a' Britanniai kikötökelyekből soha ki nem ment; az az expeditio, melly 700 hajókból állott, mellyek közt 100 hadakozó hajó volt, 's azokra száz ezer emberből álló hadi és hajósereg szállítatott; az az expeditio, melly felette sok munkába és költségbe került, az az expeditio, úgymond, a' haza jövetelre készül, a' nélkül, hogy a' feltettzélnek eszközéséhez kezdett volna is. A' Walchereni szigetnek meg vételeiben 10 fregatot, 17,000 embert, 's 15 napot vesztett el. Legalább 23,000 ember ki sem lötte a' puskáját; a' lovasságnak a' tsatazásra semmi alkalmatossága nem volt, annak egy része a' hajókból ki sem szállott, az egész hajósereg visszater, a' nélkül, hogy valamit mivelte volna. Ennek a' rendkívül való és felette költséges készületnek a' mi magunk megáláztatásánál egyéb következése nintsen. A' mit elfoglaltunk, 20 ik részét sem teszi az arra fordított költségnek, ha szinte meg lehetne is azt birókunkban tartani, melly igen kétséges "

„Mit mivelte Gróf Chatham Augustus 15-ik napjától fogva, annak 29-ik napjáig? Richard Strachansnak levele, melly bizonyos okokra nézve felében sem közöltetett a' Publicummal, világ s taubizonysága annak, hogy a' mi hajóseregbeli katonáink, a' hadi seregek' fő vezérjének tseledatével nintsenek megelégedve. Lord Chatham tudósításából világosan ki tettzik, hogy eleitől fogva nem tudták azokat a' környülállásokat a' ministerek, a' mellyek ezen nagy expeditioak szerintsés végződésére nézve szükségesek lettek volna. Úgy tettzik, mintha nem is tudták volna, hogy Antverpia nagy erősség legyen; ez indította Lord Cha-

támogat annak jelentésére, hogy nem olly nyomorúlt állapotban legyen ez a város, mint sokan gondolták, hanem hogy ellenben minden védelmező eszközökkel meg legyen rakva. Úgy lattzik, mintha abban vetették volna reménységeket, hogy akkorra fogja az ellenség a maga védelmező intézeteinek eszközölését halasztani, a mikor őket a mi népünk meg fogja támadni.“

„Azt hirlelik, hogy hadi seregeinknek egy része nem fogna Angliába vissza jönni, hanem más felé fogna fordittatni. Nagyon meg borzaszt ez a gondolat minket, hogy a ministerium egy illy fze-rentsétlenül végződött rendelkezését más kétségbe esésből folyó tselekedetével akarja meg jobbitani.“

Spanyol Ország.

A múlt Kis Asszony Havának 12-ik napján, a Spanyol Kir. Ármádiának fő hadi szallasából Madrideojból következő napi parantsolatot hirdettetett ki a Király Jósef Napoleon: „Vitézek! Midön harmad nappal ennekelötte tinéktek azt mondottam volna, hogy a Talavérai mezőségen meg verettetett Spanyol és Anglus hadi seregek a Tágus folyóvizen által menvén, néhány artillériával nem járható utakon szaladjon, egyfzersmind azokat is előreel láttam, a mik azokon fognak történni. Az ötödik corpus a futó ellenségnek hátúl járó seregeit utól érte, azoktól 30 ágyút, sok puskaporos és bagazsiás szekereket el vett, sokakat közzülök meg ölt, 's rabságra ejtett. Az Almonacidi verekedést nem lehetett előre el látni.

Ki hihette volna azt, hogy a' Manchai 40,000 emberből álló ellenséges armádia Toledó felé nyomulni méréfzeljen, az az armádia, melly annak tsupa hallására, hogy ti Albershébül visszajöttetek, el futott, a' Tágus vizén által ment, lovassága Villa Major mellett meg nem állott, és Toledói tanyájából ki nyomattatott. Azonközben Augustus 10-ik napját követett éjjel ez az armádia hátralásában hirtelen megállapodott, minden osztály seregeit összve vontatta, 's a' 4-ik corpus ellen ment, 's azt megtámadta. De a' mi seregeink egyszeribe győzedelmet vettek rajtuk, Generálissaikat, katonáikat, lovasaikat és gyalogjaikat a' leg nagyobb zúrzavarba ejtették. Már is 35 ágyút, 100 puskaporos, és 200 bagazsiás szekereket nyertek eltölk, 3000 ember esett el, 4000 fogattatott el közzülök. A' mi a' tsatamezőn életben és épségben maradt, mind szélllyel szóratott. Illyen sorsra jutott az a' nagy armádia, melly Madrid alá akart nyomulni. J ó s e f N a p o l e o n.

A' Talavérai emlékezetes verekedés után, a' mellyben, a' mint már meg irtuk, sok tisztek, és köz emberek hóltak meg és estek sebbe, az utólsóbbakra nézve illyen foglalatú levelet irt Generál Wellesley az Ánglus hadi seregeknek fő vezére a' Bellunoi herczeghez (Marsal Victorhoz): „Uram? A' változó hadi szerentse izamos Ánglus sebes tiszteket és katonákat ejtett a' Kigyelmed hatalmába. Ezek mindnyájan vitézi módon viselték magokat, és meg batsüllést érdemlenek azoktól, a' kik a' vitézséget batsülni tudják. Arra való nézve a' Kigyelmed jóakarátjába ajánlom őket; ennekfelette arra is kérem Kigyelmedet, engedje meg, hogy olly tisz-

teket küldhessék Talavérába, a' kik azokra gondot viselleyenek, de foglyoknak ne tartassanak, hanem mihelyt valamennyire meg gyógyúlnak a' sebesek, ők ismét vissza térhessenek. Arra is kérem Kigyelmedet, engedje meg, hogy valami keves pénzt lehessen azoknak a' tiszteknek küldeni, a' kik a' nélkül szükölködnek. Az emberiség nevében kérem mindezekre Kigyelmedet; vagyon is arra jussom, mivel azokkal a' Frantzia katonákkal, a' kiket a' hadi szerentse kezembe ejtett, én is mindenkor jól bántam, sőt pénzel is segitettem a' tiszteket. Arthur Wellesley."

A' Trevisói herczeg (Marsal Mortier) következő választ adott az Anglus vezér levelére: „Uram! En a' Kigyelmed fő vezérhez intézett levelét, mellyben azt kívánnyá, hogy a' fogságba esett Anglus sebes és beteg tisztekre és katonákra gondot viselleyen, petsét felszakasztva vettem. Azon módon bännak velek, mint a' mieinkel, és mind azokon, a' kik segítségemet kívánták, töllem ki telhető módon segitettem is. Ezek olly dolgok, mellyekkel két derék nemzetnek katonái egymásnak mindenkor tartoznak. En a' Kigyelmed levelét a' fő vezérnek meg küldöttem, a' kinek jussa vagyon meg engedni, hogy a' Kigyelmed kívansága szerént a' Talaverában lévő beteg és sebes Anglus katonákhoz hadi tiszteket lehessen addig küldeni, mig meg gyógyúlnak: Azonközben szerentsésnek fogom magamat tartani, ha szükségeken pénzel is segithe-tem őket. Trevisói herczeg és Fr. Marsal.

A' Frantzia Monitör szerént, Kis Affzony havának 15-ik napján ment vissza Jósef Napo-

le on Király Madridi rezidentziájába, és a' maga testörző seregei és néhány corpusok előtt paripán lovaglott oda bé számós ágyú durogások közt és legelsöben is a' fő templomba ment bé, mellyben egy királyi székek készített számára, hogy a' Te Deum laudamuson jelenlehessen. A' papság fogadta el a' királyt, a' ki minekutánna áhétatoságát el végzette volna, a' királyi székre bé ült, 's a' főbb tiszttviselőktől, ministerektől, és Generálisoktól körül vétetett. Az isteni szolgálat után hadi népével együtt lakó rezidentziájába ment a' Király, esteli hat órakor sok uraság gyült az udvarhoz, a' kik sok szeréntsét kívántak a' nyert fényes gyözedelemre nézve a' Királynak; estére az egész város hi vólt világositva. Naponként sok sebes és fogságba esett Ánglusok mennek Madridba, Hannoveraiak is sokan vannak köztök, és 80 Ánglus tisztek várattattak oda Talaverából. Magok is megvallyák, hogy sokat vesztettek az utólsó verekedésben.

A' Journal de l'Empire tzimü Párisi újság levelek szerént, azok az Ánglus és Portugallus hadi foglyok, a' kik a' múlt Julius 27-ik és 23-ik napjain Madrid környékénn fog ágba estek, lassan lassan Bayonne városán kerefztül Frantzia Országba vitetnek fogságra, a' kik közt sok feltisztek is vannak. Az Ánglusok Alcantarán által Portugalliába vonták viffa magokat, a' Spanyol Generál Venegas armadiája egészen szélllyel szóratott, ennek és a' Cuesta hadi népének maradványa Spanyol Országnek déli vidékeiben keresnek menedék helyet.

Svéczia Ország.

A' most uralkodó Svéciai Király XIII.ik Karoly maga koronáztatása napján egy közönséges pardont, avagy kegyelmes engedelmet hirdettetett ki, melly-nél fogva mindazok, a' kik engedelem nélkül az országot el hagyták, egy esztendő el forgása alatt oda vissza mehetnek. Ebből a' pardonból mindaz-által ki rekesztetnek az Istent káromlók, az Evangelika vallástól el szakadtak, a' hazaárulók, az ország bátorságát megháborítani igyekezők, a' gyújtogatók, a' gyilkosok és az útálatos vétkekben élők, az úton álló tolvajok, haramják, 's több illy gonosztevők.

A' múlt Kis Asszony havának 28 ik napján tartott Országgyűlésben arról tudósította a' Király az Ország Rendeit, hogy a' Holstein Augustenburgi herczeg Christian August Norvégiának mostani fő Kormányozója a' Svéciai korona örökséget már elfogadta, melly mihelyt a' Dánia Országgal való békeség megkészi, azonnal eszközöltetni is fog. Ebből a' körülállásból olly következtést tsinálnak az Európai politicusok, hogy Svécia országnak mind Dániával, mind az Orosz Birodalommal rövid idő muiván békesége fogna lenni.

* * *

A' Svéciai új Constitutionnak további folytatása.

36. A' fellyebb való törvényeknek azon magyarázatjaikat, mellyeket a' Király a' maga leg több

törvényszéke által, az előfordult törvényes kérdésekre felelet gyanánt ad, az Ország gyűlései közben, az Ország Rendei ha öfzve gyűlnek, helybe nem hagyhatják, következésképen azoknak semmi erejek nints azután.

37. Hogyha 12 hónapnál tovább a' Király külföldi utazásában az országból kinn marad; akkor a' Status Tanáts Országgyűlést tarthat; hogyha tudósítatik arról a' Király, és visszamenetelét még is hasznya, olly rendelést tehetnek arról az Ország Rendei, a' millyent hasznosnak látnak.

38. Hasonló intézetet kell akkor tenni, midön a' Királynak, betegsége által okoztatott foglalatlansága ezen itt meghatározott időn túl tart.

39. Hogyha a' Király, a' koronaherczeg koratlansága alatt meg hal, mindjárt öfzve gyűjti a' Status Tanáts az Ország Rendeit, a' kik semmit sem ügyelven az uralkodást tárgyazó testamentumra, egy vagy több tutorokat rendelnek, a' kik a' Király koratlansága (minorennitasa) alatt, ezen constitutió szerént, és a' Király nevében folytattják a' kórmányt.

40. A' Király 21 esztendő korában törvényes időt ér, és ha 18 ik esztendejét eltölti, a' Status Tanáts és Fő Törvényszék gyűléseibe is bé mehet, de azoknak végzéseikben nem részesülhet.

41. Hogyha az említett esetekben a' Status Tanáts az Ország Gyűlését öfzve hívni el mülátná, a' Nemesek Házának Directioja, a' Káptalanok, a' Stokholmi Magistratus, és a' tartománybeli Kapitányok kötelesek lesznek azt mívelni.

42. Minden Országgyűlésben egy Generális Fiscalist választanak magok részéről a' Rendek, a'

ki a' nekie adatandó instructio avagy oktatás fze-
rént a' birákra 's tiztviselökre ügyelni fog, és
azokat, a' kik valamelly törvényteleniséget mivel-
nek, 's tartozó kötelességeket végbe nem viszik,
az illendö törvényszékeknel el vádolja.

43. A' Rendeknek ez a' Fiscálissa a' fő
törvényszéknek minden tanátskozásiban, végzése-
iben, az Ország közönséges dolgainak kormányozá-
sában, az alsóbb törvényszékeknek, a' több Col-
legiumoknak, a' leveles tárnaknak, és a' jegyzö
könyveknek meg vizsgáltságokban jelen lehet.

44. Ennek kötelességében fog állani minden
Országgyűlésben a' maga hivataljának folytatásá-
ról, a' törvényeknek héjanosságokról, hibáikról s.
a. t., számot adni, és ha észre venné, hogy a'
leg főbb törvényszék, vagy ennek egy, vagy több
tagjai, olly törvénytelenül itiltek, hogy a' miatt
valakinek élete, betsüllete, szabadsága, és bir-
toka veszedelembe forgottak, vagy ö, vagy a'
Király. Fiscálisa, egyiket, vagy a' másikat el vá-
dolja.

45. Az Ország fő Törvényszéke az Ország
Collegiumainak előülőiből, a' Status Tanátsnak
négy leg öregebb tagjaiból, a' Kir. Rezidentzia
katona örizetjének és hajoseregének fő kórmányo-
zóiból, a' Svéciai fő törvényszéknek, és a' több
országos Collegiumoknak két leg régibb Tanátso-
siból fog állani.

46. Ezen országos fő Törvényszéknek szen-
tentziáját senki sem el nem ronthatya, sem meg
nem változtathattya: a' Király mindazáltal a' meg
kegyelmezés jussával élhet, de ez a' megkegyel.

mezés a' megfzententziáztatotnak előbbi országos hivataljába valo visszátételére ki nem terjed.

47. Minden Országgyűlésében, minden Rendek 12 deputatusokat válasszanak, a' kik vizsgálják meg, ha méltók legyenek e' a' Fő Törvényfőnöknek tagjai az ő fontos hivataljokban való meghagyattatásra, és ha ellenkezőképen találják a' dolgot, voksoljanak a' méltatlannak hivatalyától való megfosztására; a' kit a' Király hivatalyából le teszen, de volt fizetésének felét nékie meghaggya.

48. A' Rendek constitutionalis Commissiojának jussa leszen a' Status protocollumának, avagy jegyző könyvének előkérésére, ki vévén azokat, a' mellyek a' ministerialis és hadikormányt tárgyazó dolgokat illetik. Hogyha ebben a' protocollumban azt találja a' Commissio, hogy a' Status minister, a' Status Tanács, az udvari Cancellarius, a' Status Titoknok 's. a. t., ez ellen a' Constitutio ellen valamit miveltek, vagy elmúlatták annak megrontása ellen szabadon és erőssen szólani; azt a' Rendeknek fiscalissa az Ország fő Törvényfőnökénél elvádolliya, mellyben ezen esetben négy Status Tanácsos helyett négy törvénytanácsos (s' Nemesek között kettő, a' polgárok között is kettő) tábla bíró (Assessor) leszen, a' kik azt mivelik, a' mi fellyebb a' leg főbb Törvényfőnöknek tagjairól mondatott.

Folytatását májzor.

Vége a' III dik Fertály Esztendőnek.